

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för utgiftsområde 5, som totalt uppgår till ca 1,9 miljarder kronor för 2017. Därmed avstyrker utskottet oppositionspartiernas alternativa budgetförslag. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om bemyndigande om ekonomiska åtaganden. Utskottet har även följt upp regeringens resultatredovisning för utgiftsområdet.

Utskottet avstyrker samtliga motionsförslag som behandlas i betänkandet. I betänkandet finns en reservation (M). Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har inte deltagit i anslagsbeslutet. Dessa partier redovisar i stället sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:1 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

Elva yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Budgetprocessen i riksdagen	5
Utskottets överväganden.....	7
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 5	7
Anslag inom utgiftsområde 5	10
Politikens inriktning	14
Reservation	18
Politikens inriktning, punkt 2 (M)	18
Särskilda yttranden	20
1. Anslag inom utgiftsområde 5, punkt 1 (M)	20
2. Anslag inom utgiftsområde 5, punkt 1 (SD).....	21
3. Anslag inom utgiftsområde 5, punkt 1 (C)	22
4. Anslag inom utgiftsområde 5, punkt 1 (L)	24
5. Anslag inom utgiftsområde 5, punkt 1 (KD)	25
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	27
Propositionen	27
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	27
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	29
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens och oppositionens förslag till beställningsbemyndiganden	30
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets anslagsförslag	31
<i>Bilaga 5</i>	
Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden	32

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 5

a) Anslagen för 2017

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 5 enligt utskottets förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 5 punkt 1 och avslår motionerna

2016/17:123 av Johan Nissinen m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,

2016/17:2934 av Björn Söder m.fl. (SD),

2016/17:3207 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 7,

2016/17:3208 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 1,

2016/17:3306 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3425 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L) och

2016/17:3446 av Kerstin Lundgren m.fl. (C).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i utskottets förslag i bilaga 5.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 5 punkt 2.

2. Politikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt

2016/17:3306 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation (M)

Stockholm den 24 november 2016

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Karin Enström (M)*, Sofia Arkelsten (M)*, Markus Wiechel (SD)*, Margareta Cederfelt (M)*, Pyry Niemi (S), Kerstin Lundgren (C)*, Pernilla Stålhammar (MP), Göran Pettersson (M)*, Krister Örnfjäder (S), Björn Söder (SD)*, Birgitta Ohlsson (L)*, Hans Linde (V), Sofia Damm (KD)*, Emilia Töyrä (S), Åsa Eriksson (S) och Jamal Mouneimne (S).

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2016/17:1 i de delar som gäller utgiftsområde 5 Internationell samverkan samt motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2016/17. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2017 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna föreslår i sina anslagsmotioner. I bilaga 4 finns utskottets förslag till anslagsfördelning, och i bilaga 5 finns utskottets förslag om beställningsbemyndiganden.

Under beredningen av ärendet fick utskottet vid sammanträdet den 13 oktober 2016 information om utgiftsområde 5 av kabinetssekreterare Annika Söder.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i första steget i budgetprocessen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Riksdagen har, med bifall till regeringens förslag, bestämt utgiftsramen för 2017 för utgiftsområde 5 Internationell samverkan till 1 913 291 000 kronor (prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU1). I detta ärende ska utrikesutskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet.

2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden analyserat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 5 i budgetpropositionen. Analysen har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlas de förslag i budgetpropositionen och i motionerna som gäller anslag inom utgiftsområde 5. Slutligen behandlas frågor om politikens inriktning och några motionsyrkanden som har väckts under den allmänna motionstiden 2016/17.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 5

Propositionen

Riksdagen har beslutat om målet för utgiftsområde 5 (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:UU1, rskr. 1997/98:102). Målet är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder. Utgiftsområdet består av elva anslag och omfattar frågor som gäller Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer. Inom utgiftsområdet verkar två myndigheter: Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och Svenska institutet (SI).

Det anges i propositionen att de övergripande bedömningsgrunderna för resultatredovisningen utgörs av de intentioner som regeringen gav uttryck för i politikens inriktning 2015. Vidare anges att regeringen i resultatredovisningen använder sig av myndigheters och internationella organisationers årsrapporter och årsredovisningar, svenska och internationella utvärderingar, revisioner, analyser samt forskning. Ett urval indikatorer används för att redovisa resultaten för ISP:s verksamhet och för insatserna för information om Sverige i utlandet och SI.

På en övergripande nivå konstaterar regeringen i propositionen att Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik gör skillnad. Enligt regeringens bedömning bidrar de insatser som genomförs inom utgiftsområdet till resultat bl.a. inom fyra övergripande profilfrågor: fred och säkerhet i närområdet, feministisk utrikespolitik, FN samt folklig förankring av utrikespolitiken. Det anförs att mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer genomsyrar arbetet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det sedan flera år pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen. Det framgår av proposition 2016/17:1 att den ekonomiska styrningen syftar till att understödja såväl en effektiv fördelning av medel inom den statliga budgetprocessen som uppfyllandet av de budgetpolitiska målen. Det anges vidare att utvecklingen av den ekonomiska styrningen bedrivs med utgångspunkt i behovet dels av att styra olika verksamheter för att genomföra politiken och nå de beslutade målen för dessa, dels av att följa upp genomförandet och måluppfyllelsen.

Regeringens resultatredovisning inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan i budgetpropositionen utgör ett underlag för utskottets behandling av utgiftsområdet och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen. Utskottet har granskat regeringens resultatredovisning inom utgiftsområdet. I jämförelse med föregående år har utskottet haft som ambition

att genomföra en fördjupad granskning. En utgångspunkt för utskottets genomgång av regeringens resultatredovisning har varit att det ska vara möjligt att följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag.

Regeringen anger i propositionen att resultatredovisningens övergripande bedömningsgrunder för utgiftsområdet utgörs av de intentioner som regeringen gav uttryck för i politikens inriktning 2015. Utskottet konstaterar i detta sammanhang att det inte tydligt framgår om det finns intentioner i politikens inriktning för 2015 som inte har kunnat följas upp.

I likhet med i betänkande 2015/16:UU1 välkomnar utskottet att det finns tydliga resultatindikatorer för verksamheten inom ramen för ISP och när det gäller information om Sverige i utlandet och SI:s verksamhet. Utskottet har lagt märke till att antalet indikatorer för information om Sverige i utlandet och SI:s verksamhet har utökats jämfört med förra året. Utskottet konstaterar samtidigt att det saknas resultatindikatorer för övriga områden inom utgiftsområdet, vilket medför svårigheter när det gäller att följa olika insatsers resultat och hur resultaten utvecklas över tid. Utskottet upprepar ställningstagandet i förra årets betänkande att det finns en förståelse för utmaningarna med att följa upp de olika verksamheterna med resultatindikatorer mot det övergripande målet bl.a. mot bakgrund av att verksamheterna inom utgiftsområdet är av olika karaktär. Uppföljningen försvåras också av att det övergripande målet för utgiftsområdet är relativt allmänt formulerat. Utskottet anser samtidigt att det är angeläget att resultatredovisningen kontinuerligt förbättras och uppmanar regeringen att fortsätta att utveckla resultatredovisningen med resultatindikatorer inom de områden där det i dag saknas sådana. Detta utvecklingsarbete är även en förutsättning för att introducera tidsserier inom ramen för resultatredovisningen, något som efterlystes av utskottet i förra årets betänkande.

Utskottet konstaterar att regeringen i propositionen anger att de insatser som görs inom utgiftsområdet bidrar till resultat bl.a. inom någon eller flera av de fyra övergripande profilfrågorna fred och säkerhet i närområdet, feministisk utrikespolitik, FN samt folklig förankring av utrikespolitiken. Utskottet konstaterar vidare att regeringen inte redovisar något samlat resultat för utgiftsområdets övergripande mål. Som anges ovan har utskottet förståelse för att detta är en utmaning. Enligt utskottet skulle uppföljningen av det övergripande målet för utgiftsområdet eventuellt kunna underlättas om det för alla områden inom utgiftsområdet fanns så konkreta och uppföljningsbara delmål som möjligt och respektive delmål kopplades till resultatindikatorer och till det övergripande målet för utgiftsområdet som helhet. Utskottet anser därför att regeringen skulle kunna överväga att föreslå delmål för samtliga områden inom utgiftsområdet. Ett annat alternativ vore att regeringen utvecklar resultatindikatorer för samtliga områden inom utgiftsområdet. Som framhålls ovan anser utskottet att det är angeläget att regeringen fortsätter att utveckla resultatredovisningen med resultatindikatorer.

För vissa områden anges redan i nuläget delmål. Detta är tydligast när det gäller Sverigefrämjandet och samarbetet inom Östersjöområdet. Enligt utskottet är det dock i dessa fall oklart vad delmålen har för relation till det övergripande målet.

I förra årets betänkande lyfte utskottet särskilt fram att det fanns utrymme för förbättringar av resultatredovisningen av det svenska deltagandet i internationell krishantering. Utskottet konstaterar att resultatredovisningsavsnittet om internationell krishantering i huvudsak består av en beskrivning över vilka insatser som gjorts under året. Utskottet är väl medvetet om utmaningarna med att redovisa resultaten av de internationella krishanteringsinsatserna. Samtidigt kan utskottet konstatera att det finns exempel i regeringens resultatredovisning där det tydligt framgår vilka resultat en insats har haft. Utskottet påminner mot denna bakgrund om förra årets betänkande där utskottet framhöll vikten av en mer lättöverskådlig redovisning och betydelsen av att fortsätta att utveckla resultatredovisningen när det gäller särskilt det svenska deltagandet i internationell krishantering. För att få en mer lättöverskådlig redovisning skulle regeringen kunna överväga att sammanställa de aktiviteter som pågått under året i en tabell.

Enligt upplägget i budgetpropositionen ska resultatredovisning och analys separeras. Utskottet konstaterar att detta inte tillämpats fullt ut inom utgiftsområdet och att det finns exempel på att analys återges i resultatavsnittet. Enligt utskottet borde regeringen även överväga att ha samma rubriker i avsnitten om resultat och analys. Detta skulle underlätta läsbarheten.

I övrigt när det gäller avsnittet om analys och slutsatser vill utskottet framhålla det positiva i att regeringen gör en helhetsbedömning av målluppfyllelsen i relation till det övergripande målet när det gäller t.ex. områdena Sverigefrämjande i utlandet och SI respektive internationell krishantering. När det gäller internationell krishantering har regeringen i årets budgetproposition även lagt till att det svenska stödet har bidragit till att insatserna kunnat uppfylla sina mål. Enligt utskottet är det dock inte tydligt vilka dessa mål är som de olika insatserna har bidragit till att uppfylla. Utskottet konstaterar vidare att det finns områden där regeringen avstått från att ge en samlad bedömning, exempelvis för nedrustning och icke-spridning. Som anges ovan ger regeringen inte heller en övergripande bedömning av målluppfyllelsen för hela utgiftsområdet.

Utskottet ser fram emot regeringens redovisning och bedömning i nästa års resultatredovisning.

Anslag inom utgiftsområde 5

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med regeringens förslag och lämnar det bemyndigande som regeringen har begärt. Oppositionspartiernas alternativa förslag till anslagsfördelning avslås.

Jämför särskilda yttrandena 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (L) och 5 (KD).

Propositionen

För budgetåret 2017 föreslår regeringen i budgetpropositionen att riksdagen anvisar ramanslagen inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt den tabell som framgår av bilaga 4 till betänkandet (proposition 2016/17:1, utgiftsområde 5 Internationell samverkan, punkt 1). Regeringen föreslår i budgetpropositionen också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i bilaga 5 till betänkandet (proposition 2016/17:1, utgiftsområde 5, Internationell samverkan, punkt 2).

När det gäller enskilda anslag inom utgiftsområdet föreslår regeringen att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet ökas med ca 10 miljoner kronor för 2017 för en satsning på fredsdiplomati, konfliktförebyggande, medling och dialog, kvinnor som fredsaktörer, säkerhetspolitisk analys och dialog samt fredsfrämjande insatser. Anslaget 1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning föreslås minskas med 450 000 kronor. Vidare föreslås anslaget 1:9 Svenska institutet ökas med ca 20 miljoner kronor, och anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen föreslås minskas med 24,5 miljoner kronor.

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:2934 av Björn Söder m.fl. (SD) föreslås att anslaget 1:3 Nordiskt samarbete ökas med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för att stärka det nordiska samarbetet genom insatser för att förbättra språkförståelsen och ökat stöd till kulturutbyten. Sverigedemokraterna föreslår även att ett nytt anslag – Internationella insatser – inrättas inom utgiftsområdet och att detta anslag tilldelas 821 miljoner kronor. Enligt motionen ska anslaget användas till att finansiera internationella insatser främst inom ramen för FN och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Vidare föreslår Sverigedemokraterna att anslaget

1:9 Svenska institutet tillförs 10 miljoner kronor mer än i regeringens förslag. Den föreslagna anslagsökningen ska finansiera ett uppdrag till SI att ta fram en handlingsplan för hur Sverige ska kunna ta vara på det nätverk av stipendiater som studerat på institutets ledarskapsprogram. En förteckning över vilka länder som bör prioriteras ska också tas fram. Att SI ska ges i uppdrag att ta fram en handlingsplan och landsförteckning anförs även i kommittémotion 2016/17:123 av Johan Nissinen m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

I kommittémotion 2016/17:3208 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 1 föreslås att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet ökas med 29,7 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Ökningen motiveras med att en högre ambition för freds- och säkerhetsfrämjande insatser är en nödvändighet i en tid som präglas av en stor internationell oro. Anslaget 1:3 Nordiskt samarbete föreslås minskas med 4 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Kristdemokraterna anser att en sådan neddragning möjliggörs genom att fokusera och effektivisera det nordiska samarbetet. Vidare föreslås att anslaget 1:9 Svenska institutet minskas med 23 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Minskningen motiveras dels med att institutets anslag har ökat över tid samtidigt som institutet når ut till allt färre människor, dels med att Kristdemokraterna väljer att prioritera anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Kristdemokraterna föreslår också att anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen minskas med 3 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag och att anslaget 1:5 Inspektionen för strategiska produkter minskas med 115 000 jämfört med regeringens förslag. Den föreslagna anslagsförstärkningen när det gäller anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet omnämns även i kommittémotion 2016/17:3207 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 7.

I kommittémotion 2016/17:3306 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 1 föreslås en fördelning av anslagen inom utgiftsområdet som överensstämmer med regeringens förslag.

I motion 2016/17:3425 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L) föreslås att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet ska minskas med 226 000 kronor i relation till regeringens förslag.

I kommittémotion 2016/17:3446 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) föreslås att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet minskas med 10,3 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Vidare föreslås att tre andra anslag inom utgiftsområdet minskas jämfört med regeringens förslag: anslaget 1:5 Inspektionen för strategiska produkter minskas med 115 000 kronor, anslaget 1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) minskas med 1 miljon kronor och anslaget 1:9 Svenska institutet minskas med 513 000 kronor.

Utskottets ställningstagande

Den freds- och säkerhetsfrämjande verksamheten berörs i fem motioner. Utskottet konstaterar att regeringen i budgetpropositionen föreslår en satsning på fredsdiplomati m.m. inom ramen för anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Utskottet anser att konfliktförebyggande och fredsbyggande är viktigt för att främja utveckling, och står därför bakom regeringens satsning på detta område. När det gäller förslaget om att inrätta ett nytt anslag inom utgiftsområdet för att finansiera internationella insatser inom främst FN och OSSE vill utskottet, i likhet med vad som anfördes i betänkande 2015/16:UU1, framhålla att Sverige bör fortsätta det aktiva engagemanget och deltagandet i internationella insatser, civila och militära, inom ramen för FN, EU, Nato och OSSE. Utskottet konstaterar att detta också framhölls av ett sammansatt utrikes- och försvarsutskott i betänkande 2014/15:UFöU5. Utskottet konstaterar vidare att det i budgetpropositionen framgår att Sveriges deltagande i freds- och säkerhetsfrämjande insatser finansieras inom flera utgiftsområden. Utskottet konstaterar också att internationella insatser som görs av Försvarsmakten efter beslut av riksdagen finansieras via utgiftsområde 6 anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt. Utskottet anser sammantaget att regeringens anslagsförslag för freds- och säkerhetsfrämjande insatser inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan är väl avvägt och är inte berett att förorda en förändring av medelstilldelningen.

Med anledning av motionsförslagen om att öka respektive minska anslaget 1:3 Nordiskt samarbete kan utskottet i likhet med i betänkande 2015/16:UU1 konstatera att det nordiska samarbetet på många sätt är unikt vid en internationell jämförelse. Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är viktigt i ett europeiskt och internationellt sammanhang. Det är enligt utskottet värdefullt att samarbetet inom Nordiska ministerrådet fortsätter att utvecklas. Utskottet är inte berett att tillstyrka en förändring av medelstilldelningen.

När det gäller SI finns motionsförslag om både att minska och att öka anslaget 1:9 Svenska institutet i relation till regeringens förslag. I det sistnämnda fallet anges att anslaget bör ökas för att finansiera ett uppdrag till myndigheten att ta fram en handlingsplan och en förteckning över prioriterade länder som syftar till att ta till vara det nätverk av stipendiater som studerat på institutets ledarskapsprogram. Utskottet kan konstatera att SI har till uppgift att skapa relationer, bygga nätverk och främja utbyten mellan Sverige och prioriterade länder. Utskottet kan vidare konstatera att SI har en omfattande relationsskapande verksamhet för stipendiater och alumner i syfte att fördjupa kännedomen om och kontakten med Sverige. Nätverket för utländska studenter som varit i Sverige omfattar i dag närmare 10 000 personer. Det framgår i budgetpropositionen att SI fått i uppdrag att ta fram en alumnplattform för utlandsmyndigheter, lärosäten och svenska företag inom ramen för genomförandet av regeringens exportstrategi. Det uppges vidare att SI m.fl. genom satsningen Global Swede har uppmärksammat internationella studenter som utmärkt sig inom innovation och entreprenörskap. Mot denna

bakgrund anser utskottet inte att ytterligare åtgärder krävs. När det gäller den motionsvis föreslagna minskningen kan utskottet konstatera att SI enligt budgetpropositionen kommer att fortsätta att bl.a. främja Sverigebildens, stödja genomförandet av den feministiska utrikespolitiken och, som nämns ovan, utveckla en alumnplattform. Utskottet anser att SI:s arbete är viktigt. Utskottet stöder regeringens förslag till anslagstilldelning för SI.

I en motion föreslås en minskning av anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen jämfört med regeringens förslag. Utskottet konstaterar att regeringens förslag innebär att anslaget minskas för 2017 till följd av en överföring av medel, som tidigare år har tilldelats SI från anslaget, för institutets förvaltningskostnader, till anslaget 1:9 Svenska institutet. Utskottet står fast vid att samarbete inom Östersjöregionen är centralt för att främja integration och samverkan kring Östersjön, för en förbättrad miljö i regionen samt för att stödja en demokratisk utveckling i Ryssland (bet. 2015/16:UU1). Utskottet instämmer vidare i regeringens bedömning att den negativa demokratiska utvecklingen i Ryssland och landets aggression mot Ukraina har gjort att stödet blivit ännu mer angeläget. Utskottet är inte berett att förorda den neddragning av anslaget som föreslås i motionen.

I två motioner förespråkas att anslaget 1:5 Inspektionen för strategiska produkter minskas något i relation till regeringens förslag. Utskottet konstaterar att fokus för ISP:s verksamhet ligger på kontroll och tillsyn av strategiska produkter, hantering av riktade sanktioner, ansvar som nationell myndighet för kemvapenkonventionen samt internationellt samarbete, stöd och bistånd inom dessa områden. Utskottet har noterat att regeringen bedömer att ISP:s resurssituation är mer ansträngd än tidigare. Mot bl.a. denna bakgrund stöder utskottet regeringens förslag till medelstilldelning.

I en motion föreslås att anslaget 1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) minskas jämfört med regeringens förslag. Utskottet konstaterar att Sipri är ett oberoende internationellt institut som bl.a. arbetar med forskning om freds- och konfliktfrågor, vapenhandelskontroll och nedrustning. Utskottet noterar att det i budgetpropositionen framgår att regeringen bedömer att bl.a. Sipri har bidragit med ett bra sakunderlag i nedrustnings- och icke-spridningsfrågor. Utskottet stöder regeringens förslag när det gäller medelstilldelning för Sipri.

Med hänvisning till vad som anförts anser utskottet att regeringens förslag till medelstilldelning är väl avvägt och tillstyrker punkt 1 i propositionen. Utskottet föreslår därmed att riksdagen anvisar anslag för budgetåret 2017 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med utskottets förslag i bilaga 4. Vidare avstyrker utskottet motionerna 2016/17:123 (SD) yrkandena 1 och 2, 2016/17:2934 (SD), 2016/17:3207 (KD) yrkande 7, 2016/17:3208 (KD) yrkande 1, 2016/17:3306 (M) yrkande 1, 2016/17:3425 (L) och 2016/17:3446 (C).

Utskottet föreslår vidare att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i

utskottets förslag i bilaga 5, vilket innebär att utskottet tillstyrker punkt 2 i propositionen.

Politikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden om politikens inriktning.

Jämför reservation 1 (M).

Propositionen

I propositionen redogör regeringen för politikens inriktning under budgetåret 2017. Regeringen anför att Sverige även i fortsättningen ska vara en stark internationell aktör i en tid med globala utmaningar. Det anges att det säkerhetspolitiska läget i Europa och vårt eget närområde är det allvarligaste på 25 år och att det mot denna bakgrund krävs ett breddat och fördjupat utrikespolitiskt engagemang. Regeringen framhåller att EU är Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform och att ett starkt och sammanhållet Europa ligger i Sveriges intresse. Regeringen framhåller att Sverige även arbetar inom ramen för FN, regionala organisationer och det nordiska samarbetet för att freds- och utvecklingssträvanden ska få starkare genomslag. Regeringen uppger sin avsikt att bidra till att förhindra återfall i konflikt, förebygga och stoppa våld samt verka för långsiktiga och lokalt förankrade förutsättningar för hållbar fred genom en proaktiv fredspolitik. Det framhålls att en kraftsamling görs såväl för medlemskapet i FN:s säkerhetsråd som för övrig fredsdiplomati. Regeringen framhåller vidare att den feministiska utrikespolitiken genomsyrar hela arbetet.

När det gäller Sveriges plats i säkerhetsrådet från januari 2017 framhålls bl.a. att Sverige kommer att föra en engagerad politik för internationell fred och säkerhet och stå upp för demokrati och mänskliga rättigheter, jämställdhet och hållbar utveckling. Regeringen anger också att Sverige inom ramen för FN och EU samt andra internationella forum kommer att verka för ett brett och inkluderande internationellt engagemang i genomförandet av Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen. Vidare beskriver regeringen mer detaljerat prioriteringarna när det gäller fredsdiplomati, Sveriges engagemang i internationella organisationer, samarbetet inom Östersjöregionen och Ryssland samt när det gäller forskning, exportkontroll, nordiskt samarbete och Sverige bilden samt stöd till svenskar i utlandet.

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 1 framhålls bl.a. att en orolig omvärldssituation ställer krav på den svenska

utrikespolitiken. Det anförs att globaliseringen medför att det som en gång var separata områden som kunde etiketteras försvar, säkerhet, klimat och terror numera är delar av samma helhet. Det betonas att Sverige ska ha förmågan att förebygga och hantera de kriser vi ställs inför och även samverka tillsammans med andra. Detta kräver att vi för en aktiv utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik som syftar till att skydda det svenska territoriet och värna det öppna samhället byggt på grundläggande värderingar som demokrati, frihet, jämställdhet och respekten för mänskliga rättigheter. För att möta framtidens utmaningar betonas vikten av ett starkare samarbete inom ramen för EU, bl.a. med fokus på en gemensam röst inom utrikespolitiken, samt ett djupare transatlantiskt samarbete. I yrkande 2 framhålls att främjande av demokrati, folkrätt och de mänskliga fri- och rättigheterna ska vara hörnstenar i Sveriges utrikespolitik. Genom att främja dessa värden gynnas Sveriges säkerhet, välbefinnande och intressen i den internationella politiken.

I kommittémotion 2016/17:3306 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 2 anförs bl.a. att en allt osäkrare omvärld ställer stora krav på Sverige som internationell aktör. Sverige och EU ska fortsätta att verka för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Folkrätten och principen om staters territoriella integritet lyfts fram. Det betonas att EU-arbetet måste prioriteras. Motionärerna vill också fortsätta att stärka samarbetet med de nordisk-baltiska länderna. Det anförs vidare att FN ska fortsätta att vara en hörnsten i svensk utrikespolitik. Sveriges agenda i FN:s säkerhetsråd ska fokusera på konfliktlösning, mänskliga rättigheter och resolution 1325 m.m. Sverige även i fortsättningen ska vara redo att delta med militära förmågor i fredsfrämjande insatser som leds av FN, EU eller Nato.

Utskottets ställningstagande

Liksom i föregående års betänkande vill utskottet inledningsvis understryka betydelsen av de grundläggande universella normer som är bindande för alla världens stater. Utskottet anser att Sverige genom medverkan i internationellt samarbete inklusive internationell krishantering och annan freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet kan bidra till att förebygga, hantera och lösa kriser och konflikter och bidra till fredsbyggande. Utskottet framhåller att Sverige och EU ska fortsätta att verka för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i en alltmer globaliserad värld där sådana värden ofta ifrågasätts (bet. 2015/16:UU1).

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att vi lever i en tid som präglas av globala utmaningar och att det säkerhetspolitiska läget i Europa och i vårt närområde är allvarligare än på länge. Utskottet delar regeringens uppfattning att det mot denna bakgrund, och i tider när klimatförändringar och miljöförstöring påverkar människors livsvillkor och antidemokratiska krafter utmanar mänskliga rättigheter och rättsstaten, finns ett behov av ett breddat och fördjupat utrikespolitiskt engagemang för att bidra till en säkrare och

fredligare värld. Liksom i förra årets betänkande betonar utskottet vidare vikten av att internationell lag och folkrätt respekteras.

Utskottet ser positivt på att regeringen avser att bidra till att förhindra återfall i konflikt, förebygga och stoppa våld samt verka för långsiktiga och lokalt förankrade förutsättningar för hållbar fred genom en aktiv fredspolitik. Som nämns på annan plats i betänkandet anser utskottet att konfliktförebyggande och fredsbyggande är centralt för att främja utveckling m.m., och utskottet står därför bakom regeringens satsning på fredsdiplomati.

Utskottet konstaterar att regeringens ambition är att hela utrikespolitiken systematiskt ska använda sig av ett jämställdhetsperspektiv byggt på kunskap och analys och utifrån utrikesförvaltningens handlingsplan för en feministisk utrikespolitik. Politiken syftar till att stärka kvinnors rättigheter, representation och tillgång till resurser. Utskottet framhåller i likhet med i förra årets betänkande att Sverige ska vara den globalt starkaste rösten för jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter.

Genom samarbetet i EU och i globala och regionala organisationer får freds- och utvecklingsarbetet ett starkare genomslag. Utskottet betonar i detta sammanhang att ett starkt och sammanhållet Europa ligger i Sveriges intresse. Utskottet konstaterar att det i budgetpropositionen framgår att EU är Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform och en hävstång för ett globalt genomslag av Sveriges politik. Liksom i förra årets betänkande framhåller utskottet att Sverige ska fortsätta att bidra till utvecklingen av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och vara pådrivande när det gäller utvecklingen av EU som global aktör. Utskottet framhåller även betydelsen av en förstärkt transatlantisk länk.

Utskottet framhåller att engagemanget för FN är en hörnsten i svensk utrikespolitik. Ett starkt FN och ett väl fungerande multilateralt system ligger i Sveriges intresse. Genom stöd till FN arbetar Sverige med att förebygga konflikter, stabilisera konfliktbenägna länder, främja fredsbyggande samt verka för nedrustning och icke-spridning. FN är också en central kanal för Sveriges humanitära arbete och för Sveriges ansträngningar i frågor om fattigdom, hållbar utveckling, klimatförändringar och migration. Stärkandet av folkrätten och främjandet av de mänskliga rättigheterna liksom att stärka kvinnors och flickors inflytande och meningsfulla deltagande är andra prioriterade områden för Sverige i FN.

Utskottet välkomnar att Sverige i januari 2017 tar plats i FN:s säkerhetsråd för en tvåårsperiod. Utskottet konstaterar att det i budgetpropositionen anges att Sverige som medlem i rådet kommer att verka för att stärka kvinnors aktiva deltagande i fredsprocesser, att FN bättre kan förebygga och hindra återfall i konflikter, att klimatförändringens säkerhetspolitiska konsekvenser tas på allvar samt att rådet ytterligare utvecklar samarbetet med FN:s fredsbyggandekommission. Under tiden i FN:s säkerhetsråd kommer Sverige vidare att fortsätta att stå upp för demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet och hållbar utveckling. Sverige kommer också att arbeta för ökad transparens, representativitet och effektivitet i säkerhetsrådet. Utskottet

konstaterar vidare att regeringen också avser att verka för att stärka samarbetet mellan EU och FN.

Utskottet noterar att regeringen till utskottet har överlämnat dokumentet Rutiner och former för dialog med riksdagen inför och under Sveriges medlemskap i säkerhetsrådet 2017–2018. I dokumentet framgår att regeringen kommer att eftersträva att den politik som Sverige driver i säkerhetsrådet har så brett politiskt stöd som möjligt och därför avser att inför och under medlemskapet hålla riksdagen väl informerad. I dokumentet redogör regeringen även för regeringens förslag till upplägg när det gäller information till utskottet. Utskottet betonar att ett brett politiskt stöd förutsätter goda former för dialog.

I enlighet med vad som anges i betänkande 2014/15:UFöU5 anser utskottet att Sverige bör fortsätta det aktiva engagemanget och deltagandet i internationella insatser, civila och militära, inom ramen för FN, EU, Nato och OSSE. Insatserna bör bidra till ökad säkerhet, förebygga konflikter och skapa förutsättningar för hållbar fattigdomsbekämpning och utveckling. I linje med det nämnda betänkandet vill utskottet i sammanhanget även framhålla insatsernas betydelse för försvaret av universella normer och värden såsom demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet, mänsklig värdighet och utveckling.

Utskottet framhåller betydelsen av det nordiska och de nordisk-baltiska samarbetena. När det gäller det nordiska samarbetet välkomnar utskottet att regeringen avser att fortsätta arbetet med att främja nordiska lösningar på globala samarbetsproblem med bäring på bl.a. genomförandet av Agenda 2030, att gränshinderfrågan fortsätter att vara högt prioriterad samt att Sverige kommer att verka för en fortsatt fördjupning av det nordiska samarbetet inom det utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska området. Utskottet framhåller vidare att ett närmare samarbete med de baltiska staterna och med andra länder i vårt närområde bidrar till att stärka säkerheten i Östersjöområdet.

Utskottet vill avslutningsvis lyfta fram att det under det innevarande riksmötet kommer att behandla flera av de ämnesområden som tas upp inom utgiftsområde 5 i budgetpropositionen.

Mot bakgrund av vad som här anförts avstyrker utskottet motionerna 2016/17:2768 (M) yrkandena 1 och 2 och 2016/17:3306 (M) yrkande 2.

Reservation

Politikens inriktning, punkt 2 (M)

av Karin Enström (M), Sofia Arkelsten (M), Margareta Cederfelt (M) och Göran Pettersson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt

2016/17:3306 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Världen är mer orolig och osäker än på länge. Det handlar om allt från kriget i Syrien, den ryska aggressionen mot Ukraina och flyktingströmmar över Medelhavet. En allt mer osäker omvärld ställer stora krav på Sverige som internationell aktör.

Utgångspunkten i idéerna om individens rätt till frihet, människans okränkbarhet och tron på potentialen för var och en att utvecklas och växa utifrån sina förutsättningar är central. Detta är idéer som nu ifrågasätts av auktoritära regimer och våldsbejakande rörelser. Vi vill att Sverige och EU ska fortsätta att verka för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i en alltmer globaliserad värld där värden som dessa ofta ifrågasätts. Folkrätten och principen om staters territoriella integritet måste fortsätta att gälla. Att med våld eller hot om våld flytta gränser är ett oacceptabelt brott mot folkrätten.

För att möta framtidens utmaningar är ett starkare samarbete inom EU viktigt för Moderaterna. Vi betonar vikten av att stärka EU som global aktör och att Sverige prioriterar EU-arbetet. Vi vill också fortsätta att stärka samarbetet med våra nordiska och baltiska grannar och fortsätta att arbeta tillsammans för ökad rörlighet och fortsatt integration och kring centrala utmaningar som miljö och säkerhet. Det transatlantiska samarbetet är också viktigt.

Förenta nationerna ska fortsätta att vara en hörnsten i svensk utrikespolitik. Sveriges prioriteringar som medlem i säkerhetsrådet ska vara konfliktlösning, mänskliga rättigheter och resolution 1325. FN ska tillsammans med EU, OSSE och andra internationella organisationer fortsätta att arbeta aktivt för att få stopp på krig och kriser runt om i världen och främja fred, frihet och försoning.

Sverige ska även i fortsättningen vara redo att delta med militära förmågor i fredsfrämjande insatser runt om i världen som leds av FN, EU eller Nato.

Globaliseringen innebär att det som en gång var separata områden som kunde etiketteras försvar, säkerhet, klimat och terror numera är delar av samma helhet. Vi ska ha förmågan att förebygga och hantera de kriser vi ställs inför men vi ska även samverka tillsammans med andra. Det kräver att vi för en aktiv utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik. Den ska syfta till att skydda det svenska territoriet och värna det öppna samhället byggt på grundläggande värderingar som demokrati, frihet, jämställdhet och respekten för mänskliga rättigheter.

För Moderaterna är det en självklarhet att svensk utrikespolitik ska vara en tydlig röst för frihet och mänskliga rättigheter runt om i världen. Det fria ordet måste värnas, såväl inom som utanför de nya medierna, och vi ska stå upp mot diskriminering på grund av kön, etnicitet, sexuell läggning m.m. Vi måste också arbeta för att fler människor ska kunna ta del av friheten genom att med kraft bekämpa fattigdom och miljöproblem i världen.

Klimat- och resursfrågorna blir i allt högre utsträckning säkerhetsfrågor. Kampen om resurser kan skapa spänningar och i förlängningen leda till konflikter och flyktingströmmar. Sverige ska vara fortsatta att vara ledande i det internationella klimatarbetet.

Demokratin, folkkrätten och de mänskliga fri- och rättigheterna utgör hörnstenarna i vår utrikespolitik. Dessa förvaltas bäst genom kraftfulla internationella institutioner och en stark internationell rättsordning. Genom att främja dessa värden försvarar vi också Sveriges säkerhet, välbefinnande och intressen i den internationella politiken.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 5, punkt 1 (M)

Karin Enström (M), Sofia Arkelsten (M), Margareta Cederfelt (M) och Göran Pettersson (M) anför:

Riksdagen beslutade den 23 november 2016 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster. I motionen Plan för ett starkare Sverige – Moderaternas budgetmotion 2017 (2016/17:3350) presenteras Moderaternas budgetförslag och Alliansens riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Sverige beskrivs ofta som ett av världens bästa länder att leva och växa upp i. Men vi behöver göra mer för att fortsätta utvecklas i samma höga takt som vi gjort historiskt. Sverige utmanas av ett nytt och växande utanförskap som snart omfattar motsvarande 1 miljon människor, av skolresultat som sjunker och av otrygghet i alltför många områden. Många människor lever ett bra liv i Sverige med jobb, familj och fritidssysslor. Men många människor lever i en annan verklighet. En verklighet där man aldrig fått sitt första jobb, där barnens skolgång inte fungerar och där samhällsgemenskapen brister. Så får det inte vara. Vårt samhälle ska inte svika någon.

Budgetpropositionen visar tyvärr på en regering som är anmärkningsvärt nöjd, trots de utmaningar som människor ser omkring sig, och som verkar sakna plan och riktning. En regering som lånar i högkonjunktur och låter kostnaderna för bidrag och flyktmottagande öka kraftigt. En regering som höjer trösklarna in på arbetsmarknaden genom högre skatter och utbyggda bidrag. En regering som inte tar skolans problem på allvar, säger nej till en timmes mer undervisningstid per dag och skjuter på mer matematik i högstadiet. En regering som tar mer än den ger till företagen och för en ineffektiv bostadspolitik. En regering som säger nej till ytterligare 2 000 poliser.

Vi moderater står för en annan väg. För att möta framtiden behövs en plan för ett starkare Sverige. Moderaternas mål är att öka välbefindandet, tillväxten och tryggheten för alla i Sverige. De reformförslag vi presenterar är fokuserade på hur jobben ska bli fler och skolan ska bli bättre. Vi vill bryta utanförskapet och stärka incitamenten för att arbeta genom att stå upp för rimliga skattenivåer, investera i utbildning och infrastruktur och värna företagsklimatet. Fler i arbete är avgörande för att få mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen

helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 5. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och hänvisar till den anslagsfördelning och de förslag som Moderaterna presenterar i motion 2016/17:3306.

2. Anslag inom utgiftsområde 5, punkt 1 (SD)

Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn som betraktar värdekonservatism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiets övergripande mål är att formera en demokratisk, politisk rörelse som slår vakt om den gemensamma nationella identitet som har utgjort grunden för framväxten av välfärdsstaten och vårt lands fredliga och demokratiska utveckling.

Sverigedemokraterna eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Vi eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen. Genom att kombinera frihet och trygghet, individualism och gemenskap hoppas vi kunna skapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välstånd, demokrati och en stark inre solidaritet.

Sverigedemokraterna står fria från såväl socialismens som liberalismens ekonomiska teorier och kan därför inta ett pragmatiskt och verklighetsanpassat förhållningssätt i ekonomiska frågor. Förutsatt att det kan gagna Sverige och dess medborgare är vi öppna för samtal, diskussioner och samarbeten med alla andra partier. I vår höstbudget stakar vi ut våra viktigaste visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å den ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra.

Sverigedemokraterna har i budgetmotion 2016/17:2102 föreslagit ett alternativ till regeringens budgetproposition. Riksdagen har i första steget av budgetprocessen emellertid ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där.

Eftersom riksdagen har ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där har den också avslagit Sverigedemokraternas förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster. Därför har vi valt att inte delta i beslutet om anslag inom utgiftsområde 5. I stället framför vi i detta särskilda yttrande den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 5 som förordas i Sverigedemokraternas anslagsmotion 2016/17:2934.

Som framgår av tabellen i bilaga 2 till detta betänkande anser Sverigedemokraterna att anslaget 1:3 Nordiskt samarbete bör ökas med

10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för att satsa på att öka språkförståelsen och kulturutbytet och på ett ökat nordiskt samarbete.

Vidare anser vi att Svenska institutet (SI) bör ges i uppdrag att ta fram en handlingsplan för hur Sverige ska kunna ta vara på det nätverk av stipendiater som studerat på Svenska institutets ledarskapsprogram. En förteckning över vilka länder som bör prioriteras ska även tas fram. Sverigedemokraterna föreslår därför att anslaget 1:9 Svenska institutet tillförs ytterligare 10 miljoner kronor för att finansiera denna satsning.

Vidare anser vi att anslaget för internationella insatser, som i regeringens förslag ligger inom utgiftsområde 6, bör flyttas till utgiftsområde 5, och därför föreslår vi att ett nytt anslag 99:1 införs och tillför där 821 miljoner kronor för att finansiera de svenska internationella insatserna i bl.a. Mali och norra Irak.

3. Anslag inom utgiftsområde 5, punkt 1 (C)

Kerstin Lundgren (C) anför:

Sverige behöver ett nytt ledarskap. Trots att vi befinner oss i en högkonjunktur, där fler jobb borde växa fram och sysselsättningen borde stiga, ökar tudelningen i samhället. Tudelningen finns mellan unga och äldre, mellan högutbildade och de som saknar gymnasieexamen samt mellan inrikes och utrikes födda. Tudelningen är också regional. Samtidigt som vissa orter växer och utvecklas har många mindre orter drabbats av neddragningar i globaliseringen, finanskrisens och lågkonjunktursens spår.

Regeringen har valt att föra en politik där underskotten ökar, trots att det är i goda tider som vi borde bygga skyddsvallar inför framtida lågkonjunkturer. De åtgärder som regeringen finansierar med dessa lånade pengar har, enligt regeringens egna expertmyndigheter, en obefintlig eller negativ effekt på arbetsmarknaden. Det är inte en ansvarsfull politik.

Centerpartiets budgetmotion stakar ut en annan riktning för Sverige. Följande frågor prioriteras särskilt:

Ekonomiskt ansvarstagande. Finanspolitiken måste i goda tider skapa skyddsvallar inför en framtida nedgång, men i stället för att göra det väljer den sittande regeringen att låta statsfinanserna gå med underskott. Centerpartiet föreslår i stället en budget som redan nästa år är i balans och som når överskott åren därefter. Vi sparar 11 miljarder kronor mer än regeringen 2017.

Bryt tudelningen. Trots högkonjunkturen växer gapet mellan inrikes och utrikes födda och mellan hög- och lågutbildade. Fler enkla jobb måste skapas för att de som står utanför ska kunna komma i arbete. Inte minst är det viktigt för att snabbt integrera de många nyanlända. För detta krävs sänkta skatter på att anställa, reformer på arbetsmarknaden och färre regleringar.

Tryggheten måste också öka i hela landet, med fler poliser, och det förebyggande arbetet stärkas för att tudelningen ska brytas. Dessutom behöver kommunsektorn stärkas och fler satsningar göras på fler jobb och företag.

Förstärk klimatomställningen. Sverige måste återta ledningen i den gröna omställningen. Våra klimatutsläpp har slutat minska och arbetet för en giffri

vardag behöver accelereras. För detta krävs kraftfulla styrmedel där förorenaren betalar och där intäkterna från miljöskatter finansierar sänkt skatt på arbete i en grön skatteväxling.

Högkonjunkturen ger oss en unik chans att bygga svensk ekonomi stark, att genomföra strukturreformer för att bredda tillväxten och jobbskapandet till fler och att ta nästa steg i klimatomställningen.

Regeringen har visat sig oförmögen att hantera dessa utmaningar. Det är uppenbart att det behövs ett nytt ledarskap för Sverige. Självklart behövs det även för vår internationella samverkan. Inte minst gäller det Sveriges säkerhetspolitik. Vad gäller FN och internationell rätt som en hörnsten för vår utrikespolitik råder bred politisk samsyn. Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer är grundläggande för vår utrikespolitik.

Det försämrade omvärldsläget måste tas på allvar. Vi kan se hur frihet, öppenhet och demokrati utmanas på flera håll i världen. Men det är viktigt att komma ihåg att världen ändå har blivit en bättre plats för fler människor att bo på. Den extrema fattigdomen minskar, hungern minskar och barnarbetet minskar. Detta gör också att allt fler människor har tillgång till mat och arbete, fler barn kan gå i skolan och fler kvinnor överlever graviditet och förlösning. Livslängden ökar och barnadödligheten minskar när fler människor bl.a. har tillgång till malarianät. Det är inte bara allt fler barn och ungdomar som går i skolan utan de går också längre tid. Handeln ökar i världen och allt fler länder blir mer och mer beroende av utbyte med varandra. Sverige som land har blivit rikt på frihandel och på att bejaka öppenhet mot omvärlden. Det har varit nyckeln till våra framgångar men är i minst lika hög grad nyckeln till vår framtid. Centerpartiet står upp för frihandelns principer eftersom vi vet att det är avgörande för människors välbefinnande runt om i världen, och att fler kan lyftas ur fattigdom. Därför är det för Centerpartiet en självklarhet att fortsätta arbetet för ökad handel där vi tar bort tullar, handelsstörande subventioner och hinder mot resten av världen.

Anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet föreslogs i Centerpartiets budget minskas med 10 miljoner kronor per år då regeringens föreslagna förstärkning av insatser för fredsdiplomati avslås. En fortsatt satsning i Sveriges internationella samverkan på freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet är självklart angelägen i likhet med insatser för nedrustning och icke-spridning samt mänskliga rättigheter och demokrati, inte minst i vårt närområde. Då det uppenbart funnits utrymme att driva säkerhetsråds kampanjen under de gångna två åren utan att ytterligare medel på 27 miljoner kronor har tillförts, förutsätts att det nu går att omfördela inom ramen för att stärka konfliktförebyggande, medling och dialog, kvinnor som fredsaktörer och andra insatser. En särskild satsning här behöver ha en mycket tydlig profil, vilket inte är fallet och därför riskerar satsningen att ses som enbart kopplad till platsen i säkerhetsrådet.

Anslaget till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri) anser Centerpartiet kan minskas med 1 miljon kronor per år till följd av att den allmänna förstärkning som beslutades i budgetpropositionen för 2016 dras

tillbaka. Centerpartiet föreslår vidare en begränsning av pris- och löneomräkningen med 30 procent. Inom detta utgiftsområde påverkas anslagen 1:2, 1:5, 1:7 och 1:9.

Av kommittémotion 2016/17:3446 framgår Centerpartiets förslag till förändringar inom utgiftsområdet. Det innebär i princip en oförändrad anslagsnivå för kommande budgetår. Vad gäller anslaget till Inspektionen för strategiska produkter avvaktar vi regeringens förslag med anledning av den s.k. KEX-utredningen.

4. Anslag inom utgiftsområde 5, punkt 1 (L)

Birgitta Ohlsson (L) anför:

De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och ekonomin befinner sig i en högkonjunktur. Men i stället för att använda högkonjunkturen för att bygga en buffert för sämre tider väljer regeringen att låna och presentera ofinansierade bidragshöjningar. I stället krävs en liberal ekonomisk politik där utbildning belönas, där skatten på jobb är lägre än i dag och där det alltid är lönsamt att gå från bidrag till jobb.

Det är tydligt att reformerna som genomfördes mellan 2006 och 2014 inte räcker för att klara de nya utmaningar vi står inför. Efter två år av rödgrön regeringsmakt står det klart att Sverige är på fel väg. Alltför många står utanför arbetsmarknaden; ofta är det personer med bristande utbildning eller utrikes födda. En stor andel elever lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Det finns fortsatt brister i sjukvård och omsorg. Migrations- och integrationsutmaningen växer. Miljö- och klimatutmaningarna kräver kraftfulla och effektiva svar. Dessutom har kriget i Syrien och IS närvaro i regionen fruktansvärda konsekvenser för såväl samhällen som människor. Att vi är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget understryker bara behovet av att vårda de offentliga finanserna. För att vända utvecklingen behövs en ny vision för vad Sverige ska vara och nya och kraftfulla förslag för att nå dit. För att möta framtidens utmaningar behöver Sverige en ny reformagenda.

Liberalerna lägger fram en budget med reformer för framtiden. Vi satsar på bättre kunskaper i skolan, bättre möjlighet för företag att anställa och ett försvar med kapacitet att försvara Sverige. Dessutom presenterar vi en integrationsplan som bygger på lika delar humanism och realism, och som motverkar parallellsamhällen och hedersvåld. Vi prioriterar också det militära försvaret. Den säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde har kraftigt försämrats på kort tid, vilket ställer höga krav på vår beredskap vad gäller både det nationella försvaret och våra samarbeten med andra. Sverige behöver snabbt rusta upp, och gå med i Nato.

Riksdagen har genom rambeslutet avvisat Liberalernas förslag till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per anslagsområde. Därmed tar Sverige nu en annan väg än den Liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i jobb, kunskap och försvarsförmåga.

Vårt budgetförslag är att betrakta som en helhet. Inom majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till ram som Liberalerna förespråkade. Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på lång sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken. Vi väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 5. I stället framför vi genom detta särskilda yttrande den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 5 som förordas i vår anslagsmotion 2016/17:3425 och som redovisas i bilaga 2 till detta betänkande.

5. Anslag inom utgiftsområde 5, punkt 1 (KD)

Sofia Damm (KD) anför:

För ökad gemenskap och framtidstro vill vi ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och känna trygghet och som gör det lättare för människor att gå från utanförskap till arbete. Vi vill skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Att stärka familjernas självbestämmande och det civila samhällets ställning skapar en grund för fungerande mellanmänniska relationer. Genom en välfungerande ekonomisk politik kan vi också satsa resurser på offentlig välfärd, lägre skatt för arbetande föräldrar, lägre skatt för arbetande seniorer och lägre skatt på pensionsinkomster. Och med genomtänkta reformer på arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap.

Nya jobb skapas inte av politiska lösningar ovanifrån; de skapas i växande och lönsamma företag. Den rödgröna regeringen tror att de kan nå Europas lägsta arbetslöshet och klara integrationsutmaningen med massiva skattehöjningar på arbete och företagande. Kristdemokraternas inriktning är den motsatta – vi vill sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och förbättra förutsättningarna för företagande. Det är också av stor vikt att den ekonomiska politiken utformas på ett sådant sätt att resurserna används effektivt för att skapa trygghet för dem som befinner sig i utsatta situationer. Tillväxten måste komma alla till del. Välfärden måste utvecklas genom fortsatt valfrihet, tydligt kvalitetsarbete och effektivt användande av resurser.

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Eftersom riksdagen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den Kristdemokraterna och jag önskar avstår jag från att delta i beslutet om anslagens fördelning. Kristdemokraternas budgetförslag måste betraktas som en helhet där delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. I stället framför jag i detta särskilda yttrande den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 5 som förordas i Kristdemokraternas anslagsmotion 2016/17:3208 och som framgår av bilaga 2 till detta betänkande.

Kristdemokraterna menar att det är centralt att Sverige i en tid som präglas av en stor internationell oro ska kunna ställa svensk personal till förfogande för fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet inom ramen för Nato, FN, EU och OSSE och att det måste finnas flexibilitet och utrymme att omprioritera för att kunna möta nya eller förändrade behov av just denna typ av insatser och föreslår därför ett ökat anslag för 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet med 29,7 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Kristdemokraterna anser att samarbetet med de nordiska grannländerna och länderna kring Östersjön bör kunna bedrivas på ett mer kostnadseffektivt sätt än i dag och föreslår en minskning av anslaget 1:3 Nordiskt samarbete med 4 miljoner kronor och anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen med 3 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Vidare föreslås att anslaget 1:9 Svenska institutet minskas med 23 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. I en tid då världen är mer orolig än på mycket länge är det problematiskt att anslaget till Svenska institutet fortsätter att växa.

Kristdemokraterna bedömer vidare att det finns utrymme för en justering av anslagen till de myndigheter som tillämpar pris- och löneomräkning (PLO). Lönekostnader svarar för en betydande del av myndigheternas utgifter. En nedjustering av PLO skulle bidra till effektivisering av myndigheterna, samtidigt som det finansierar prioriterade satsningar. Justeringen är beräknad som en 30-procentig minskning av PLO-uppräknningen under 2017–2020.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:1 Budgetpropositionen för 2017 utgiftsområde 5:

1. Riksdagen anvisar för budgetåret 2017 ramanslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:123 av Johan Nissinen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Svenska institutet i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att ta vara på Svenska institutets stipendiater och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska institutet bör ta fram en förteckning över vilka länder som bör prioriteras och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen i avsnitt 1 Inledning – Sverige tar ansvar i en orolig värld, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen i avsnitt 2.1 Våra värderingar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2934 av Björn Söder m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:3207 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om internationella insatser och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3208 av Sofia Damm m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:3306 av Karin Enström m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om politikens inriktning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3425 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:3446 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Anslag för 2017 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
			M	SD	C	L	KD
1:1	Avgifter till internationella organisationer	1 328 554					
1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	151 048			-10 340	-226	+29 661
1:3	Nordiskt samarbete	13 595		+10 000			-4 000
1:4	Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	3 826					
1:5	Inspektionen för strategiska produkter	29 400			-115		-115
1:6	Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning	45 358					
1:7	Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	25 402			-1 000		
1:8	Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)	16 675					
1:9	Svenska institutet	119 743		+10 000	-513		-23 000
1:10	Information om Sverige i utlandet	15 475					
1:11	Samarbete inom Östersjöregionen	164 215					-3 000
	Nya anslag						
99:1	Internationella insatser			+821 000			
Summa för utgiftsområdet		1 913 291	±0	+841 000	-11 969	-226	-455

Anm.: De enskilda beloppen summerar inte alltid på grund av avrundningar.

BILAGA 3

Regeringens och oppositionens förslag till beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Tidsperiod	Avvikelse från regeringen				
			M	SD	C	L	KD
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	213 500	2018–2027					
Summa beställningsbemyndiganden	213 500		±0	±0	±0	±0	±0

BILAGA 4

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2017 inom
utgiftsområde 5 Internationell samverkan*Tusental kronor*

Ramanslag	Avvikelse från Utskottets förslag regeringen	
1:1 Avgifter till internationella organisationer	±0	1 328 554
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	±0	151 048
1:3 Nordiskt samarbete	±0	13 595
1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	±0	3 826
1:5 Inspektionen för strategiska produkter	±0	29 400
1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning	±0	45 358
1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	±0	25 402
1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)	±0	16 675
1:9 Svenska institutet	±0	119 743
1:10 Information om Sverige i utlandet	±0	15 475
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	±0	164 215
Summa för utgiftsområdet	±0	1 913 291

BILAGA 5

Utskottets förslag till beställningsbemyndiganden

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tusental kronor

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag	Tidsperiod
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	±0	213 500	2018–2027
Summa beställningsbemyndiganden	±0	213 500	